

МАРАТ ОСПАНОВ АТЫНДАҒЫ БАТЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК
МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

СТУДЕНТТІҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫ

Тақырыбы: “Бүйрек тас ауруында қолданатын
дәрілер”

Орындаған: Әзілхан Т.Ә. 303Б

Қабылдаған: Нургалиева Ж.Ж.

Ақтөбе 2017жыл

ЖОСПАР:

Кіріспе:

Бүйрек тас ауруы туралы түсінік

Негізгі бөлім:

- Бүйрек тас ауруын емдеудің негізгі бағыттары
- Несеп қышқылының, фосфаттардың, оксалаттардың ерігіштігін жоғарылататын дәрілер
- Витаминотерапия
- Фитотерапия

Қорытынды:

Несеп тас ауруының организмге қауіптілігін ескере отыра бұл ауруда қолданылатын дәрілерді білудің маңызы

Бүйрекке тас байлану (urolithiasis), уролитиаз — жиі кездесетін несеп тас ауруының бірі. Бұл ауруды кейде қазақтар тынжытас деп те атайды. Бүйрекке тас байлану адам организмінде минералды тұздар мен су алмасуының және ішкі секреция бездерінің (қалқанша без, гипофиз, бүйрек үсті безі) қызметінің бұзылуы, бүйрек түтікшелерінің қабынуы, бүйрек пен қуық арасындағы түтіктің тарылуы салдарынан болады. Көбіне 20 — 50 жас арасында кездеседі. Аурудың алғашқы белгісінде науқас адамның бүйрек тұсынан шаншу қадалып, сыздап ауырады. Кейін шаншу күшейіп, науқас мазасызданады. Шаншу кіндікке, бүйрек пен қуық арасындағы түтікше бойымен шапқа да берілуі мүмкін. Бұл кезде науқас адам лоқсып құсады, іші кебеді (парез). Несепке қан араласады (гематурия), егер несепте ауру тудыратын микробтар болса, дененің қызуы көтеріліп, зәрде ірің болады (пиурия). Науқас адамның кіші дәретке отыруы жиілеп, қуық ашиды

Бүйректегі тастың мөлшеріне, химиялық құрамына, несеп жүйесі жолдарында орналасуына байланысты нефролитиазды **емдеу жолдары:**

- **Оперативті** (тас хирургиялық жолмен алынады немесе дистанционды ультрадыбыстың әсерімен ұсақталынады);
- **Консервативті** (тас несеп жолдарынан медикаментті заттардың әсерімен ерітіліп шығарылады);
- **Медикаментті емес** (фитотерапия әдістері мен бальнеологикалық факторлар әсері пайдаланылады).

Цитратты препараттарды (табл. 4) тамақтанудан бұрын әдетте күніне 3 рет тағайындайды. Несеп рН-ының қышқылды мәнге ие болардан бұрынғы сағатта дәрілерді қабылдау тиімді. Дозаны несеп рН-ына байланысты науқас өзі реттеп отыру керек. рН 6,2-6,6 деңгейде сақталу керек. Өте жоғары ощелачивание тастағы фосфаттар, карбонаттардың шығып түсуіне және оның еруінің баяулауына әкеледі. Цитратты қосылыстар диспепсия туғызуы мүмкін. Оларды оксалатурия, фосфатурия, несеп жолдарының обструкциясы, гиперкалиемия, сондай-ақ гипертониялық аурулар, жүректік және бүйректік жетіспеушілік кезінде қолдануға болмайды.

Фитотерапиясы

Барқытшөп (Бархатцы мелкоцветные) - ерекше иісті, бұтақты сабағы бар бір жылдық өсімдік. Жіңішке сүйір жапырақтары бар, ал гүл қауашақтары сары, қоңыр - қызыл түсті. Жемісі – ұзынша келген дәннен тұрады. Биіктігі 20 - 40 сантиметр. Маусым мен қыркүйек айларының аралығына гүлдейді. Еліміздің Қиыр Солтүстігінен өзге барлық аймақтарында кездеседі. Негізінен бақтар мен бау - бақшаларда өсірілетін өсімдік. Гүл қауашақтарының құрамында эфир майы мен бояғыш заттары болады. Құрамы әлі толық анықталмаған. Емдік мақсатқа гүл қауашақтарын пайдаланады. Оларды шілде – қыркүйек айларында жинайды. Барқытшөптің гүл қауашақтарының суға қосып жасалған тұнбасын **несеп жүргізетін**, тер шығаратын және ішек құртын түсіретін дәр ретінде пайдаланады. Ол үшін барқытшөптің 1 ас қасық құрғақ қауашағын 1 стакан (200 грамм) қайнаған суға салып, жарты сағат тұндырып сүзеді. Сонан соң, оны 2 ас қасықтан күніне 3 - 4 рет ішеді.

Кәдімгі қайын тұқымдасының өкілі аққайың (Белая береза), сыртқы қабығы ақ түсті, орман ағашы. Жапырақтары үш бұрышты немесе ромб тәрізді болып келеді. Биіктігі 20 метрге дейін жетеді. Сәуір – мамыр айларында гүлдейді. Қазақстанның далалық және орманды аймақтарында өседі. Аққайынның бүйірінде шайыр, эфир майы, бетулоретин қышқылы, сапониндер, илік заттар, жүзім қанты, С витамині және фитонциттер, ал жапырағында бетулоретин қышқылы, илік заттар, сапониндер, гипотезид, тритерпен спирті, эфир майы, каротин, С витамині және фитонцидтер бар. Емдік мақсатта аққайынның бүрлері мен жапырақтары, кейде шырыны қолданылады. Аққайың бүрлерінен және жапырақтарынан жасалған қайнатынды мен тұңба халық медицинасында **несеп** және өт **жүргізетін**, қан тазартатын, тер шығаратын дәрі ретінде қолданылады.

Қырықбуын – қырықбуын тұқымдас, көп жылдық өсімдік. Сабақтары жасыл түсті, тік өседі, бұтақты. Биіктігі 15 - 30 сантиметр. Қазақстанның барлық аймақтарында, әсіресе орманды белдеулерде көп кездеседі. Ылғалды жерлерде, батпақтарда өзендер мен көлдердің аңғарларында өседі. Қырықбуынның құрамында эквизетонин сапонині, алколойдтар, кремни қышқылы, қымыздық, алма және иілік қышқылдар, белоктар, май, минералды тұздар, шайыр, каротин және С витамині бар. Ол улы өсімдік. Емдік мақсатқа қырықбуынның маусым мен тамыз айларының аралықтарында жиналатын көк тармақтарын қолданады. Қырықбуынның емдік қасиеті өте ертеде белгілі болған. Ол халық медицинасында кеңінен қолданылады. Өсімдік **несептің бөлінуін күшейтеді**, организмдегі зат алмасуын жақсартады, қан тоқтатады, жараларды жазады.

Қорытынды:

Қолданыста жүрген не жаңадан енгізіліп жатырған жаңа препараттардың несеп тас ауруында тастың құрамы мен орналасу орнына байланысты дұрыс пайдалана білуіміз керек. Сондай-ақ халық медицинасына сүйенушілерге бұл ауруда ұсынылатын фитотерапияны да білген абзал, себебі халық емшілері тапқан жақсы әсер беруші өсімдіктер біздің республикамыздың территориясында көп өседі.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Крыжановский С. А., 2007
2. Образовательно-издательский центр «Академия»,
3. М.Д.Машковский, Лекарственные средства, Москва “Новая волна” 2005
4. www.uromir.ru/bolezni/kamen....